

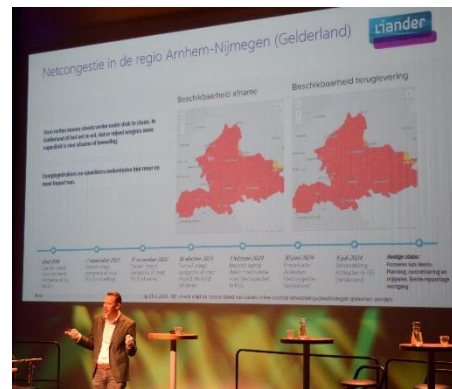
Verlag Duurzaamheidscafé 12-11-2024: “Help, het stroomnet is vol. Wat nu?”

Tekst van: <https://duurzaamadewaal.nl/2024/duurzaamheidscafe-help-het-net-is-vol-en-nu/>.
Foto's door Martijn Gerritsen.

Wat gebeurt er als het stroomnet overbelast raakt? Ons publiek ervaarde het even: Wethouder Tobias van Elferen opende zowel dit Duurzaamheidscafé als de [Energievierdaagse](#) door een stekker in een stopcontact te steken – waarna alle lichten uitvielen. Klimaatburgermeester Volkert vertelde ons kort wat deze inmiddels zevendaagse georganiseerd door inwoners van de stad inhoudt. Vanavond staat het Duurzaamheidscafé, in samenwerking met [COPPER](#), in het teken van netcongestie: hoe een overvol stroomnet de energietransitie in de weg staat.

Spoedcursus netcongestie

Casper Vogelaar van netbeheerder Liander gaf een korte uitleg over de werking van het elektriciteitsnet, ondersteund door [dit filmpje](#). De kern van het probleem is dat we sneller meer elektriciteit zijn gaan opwekken én gebruiken dan het netwerk aankan. Deze ‘file op het net’ ontstaat doordat Liander en andere netbeheerders niet in hetzelfde tempo kunnen uitbreiden. Personeels- en materiaalttekorten maken de situatie nog moeilijker. Nijmegen-Noord was de eerste plek in Nederland waar netcongestie optrad.



Maatregelen tegen netcongestie

Wat gebeurt er al?

- Tennet (hoogspanningsnet)
Tennet werkt aan het Actieplan Netcongestie Gelderland, dat gericht is op 2029.
Doel: het opvangen van een capaciteitstekort van 100MW zonder kleinverbruikers te belasten.
 - o Publieke laadpalen: liever niet laden in de spits.
 - o Netefficiënte installaties bestaande bouw: hybride warmtepompen en warmtenetten boven warmtepompen.
 - o Netbewuste woningbouw: bij nieuwe projecten meer rekening houden met de belasting op het net.

- Liander (laagspanningsnet)
Liander zal het aantal transformatorhuisjes moeten verdubbelen en doet dit in samenwerking met de gemeente via een buurtaanpak.

- Wat kan je zelf doen? Energie gebruiken wanneer het wordt opgewekt:
 - o Overdag wassen
 - o De auto niet direct opladen als je thuiskomt van werk (wanneer iedereen dat doet)
 - o Slimme apparaten gebruiken

Vraagstuk voor de gemeente Nijmegen

Joke Westra, docent energietransitie bij het Windesheim, mocht tijdens het gesprek tussen Liander en de wethouder op de bel drukken om vragen te stellen of een aanvulling te geven. De gemeente Nijmegen wil verduurzamen, maar loopt aan tegen de beperkingen van het volle stroomnet aan. Veel bedrijven willen verduurzamen, maar kunnen niet worden aangesloten. Wijken van het gas halen blijkt nu ook lastig te realiseren. Zelfs Dar, de Nijmeegse afvalverwerker, kan geen laadplein voor elektrische wagens aanleggen en daardoor niet schoon gaan rijden.

Joke drukt op de bel! “Meer en meer en minder – leg eens uit, hoe kan dat dan?” Ze benadrukt dat het simpelweg niet werkt om alle vraag te elektrificeren. De vraag moet dus omlaag. Tobias van Elferen legt uit dat Nijmegen hier ook aan werkt.

Er is een lange wachtrij voor nieuwe aansluitingen. Kunnen we lokaal keuzes maken? De wethouder legt uit dat maatschappelijk prioriteren mogelijk is, maar dat deze prioritering op landelijk niveau door de ACM worden gemaakt. Daardoor is het moeilijk sturen. ‘En dat is niet heel democratisch.’



Goed voorbeeld uit Nijmegen: Smart Energy Hub in TPB West

Het binnenhavengebied TPN West ontwikkelt een Smart Energy Hub om lokale energieopwekking en -vraag in balans te brengen en een lokaal energiesysteem te creëren – en het reguliere net dus te ontlasten. Inmiddels werken zeven ondernemers verder aan dit doel. Zij geloven in een energieneutrale toekomst, maar lopen tegen veel obstakels aan omdat zij pionieren met nieuwe oplossingen. Een prachtig initiatief dat het [Duurzame estafettestokje](#) verdient!



Gedagsverandering voor een energiepositieve wijk

Planoloog Henk-Jan Kooij van onderzoeksproject COPPER van de Radboud Universiteit onderzoekt de ruimtelijke en sociale dilemma's van de energietransitie. Hij benadrukt het belang van goede communicatie naar burgers.



Hoe stimuleren we gedragsverandering? Een financiële prikkel lijkt effectief. Er werd gediscussieerd over de stelling: "Huishoudens die het net zwaar belasten, zouden meer moeten betalen voor hun aansluiting." De meningen hierover zijn verdeeld; sommigen vinden dat voorlopers die als eerste zonnepanelen op hun dak legden niet gestraft moeten worden, terwijl anderen willen dat juist grootverbruikers meer betalen.



De tweede stelling luidt: "Ik zie het wel zitten: met mijn burens een energiemaatschappij vormen." Wat als de buurt samen energie opwekt en opslaat? De zaal is er verdeeld over. Joke Westra oppert "ik moet er niet aan denken met mijn burens te moeten overleggen over hun energieverbruik". Henk-Jan Kooij schetst een positiever beeld: "De uitvoering kun je uitbesteden aan professionals." Een eigen energiegemeenschap biedt wel

de mogelijkheid om autonomie te behouden in de energietransitie.



Genoeg om over na te praten – rondom de [Smart Grid tafel](#) van de HAN University of Applied Science, waar we zelf kunnen zien welk effect het plaatsen van windmolen, transformatorhuisjes en zonnepanelen heeft op het net.

